

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 065 932/98-2550
Signatura: bf5cs102

Oblastní pracoviště č.06
Okresní pracoviště Teplice

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola/zařízení:	Základní škola s rozšířenou výukou cizích jazyků, Metelkovo nám. 968, 415 01 Teplice
Identifikátor ředitelství:	600084639, IZO: 102465282
Ředitel(ka) školy/zařízení:	Mgr. Eva Láznická
Zřizovatel:	Město Teplice
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Teplice
Termín inspekce:	14. - 16. 12. 1998
Inspektoři:	Mgr. Petr Salač, Marta Dolinská
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zařazovací listina do sítě škol č.j. 104/96-01, dokumenty vzdělávacího programu ZŠ, časové a tématické plány vyučujících, hospitační záznamy vedení školy, hospitační záznamy ČŠI, výroční zpráva o činnosti školy, dokumentace školní družiny.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Základní škola je plně organizovaná škola s rozšířenou výukou cizích jazyků. Má 26 tříd. Zřizovatel má zájem na dosavadní výuce cizím jazykům a z tohoto důvodu nestanovil škole spádový obvod. Do této základní školy tedy chodí vybraní žáci z celého Teplicka a plní zde povinnou školní docházku. V loňském a současném školním roce proběhla ve škole rozsáhlá rekonstrukce exteriéru a interiéru budovy. Přebudována byla sociální zařízení, umyvadla ve třídách, třídy se postupně vybavují novým školním nábytkem, z prostor bývalé sborovny vznikla moderní učebna výpočetní techniky s 15 počítači typu Pentium, zařízení byla nová učebna chemie, modernizovány jsou kabinety a z prostor bývalé školní družiny vznikla nová sborovna. Velkých úprav se dostalo tělocvičně. Nový exteriér budovy učinil ze školy dominantu části Teplic, ve které se nachází.

1. stupeň

Všechny učebny 1. stupně jsou velmi pěkné, čisté, světlé a prostorné, takže ani vyšší počty žáků nejsou na závadu. Většina učeben je vybavena novým nábytkem. Nově byly všude instalovány bezprašné tabule. Výuce anglického jazyka slouží specializovaná, velmi dobře materiálně vybavená učebna, německý jazyk se vyučuje buď v kmenových třídách nebo v provizorní učebně zřízené ve výklenku chodby. Vybavení učebními pomůckami, učebnicemi a audiovizuální technikou potřebám 1. stupně dostačuje. Postupně se dokupuje odborná literatura, dětské encyklopedie a procvičovací materiály.

Prostorové podmínky a materiální vybavení 1. stupně jsou nadprůměrné.

2. stupeň

Učebny jsou vybaveny většinou starším, někdy už značně opotřebovaným nábytkem. Vybavování novým nábytkem proběhne i zde a vše je otázkou financí. Také ve třídách druhého stupně jsou moderní ekologické tabule. Třídy poskytují dobré prostředí pro školní práci. Přesuny žáků během přestávek do učeben, tříd a pracoven jsou dobře organizačně zvládnuty. Škola je dostatečně vybavena potřebnými pomůckami a při práci na 2. stupni jsou využívány. Velkých změn při rekonstrukci doznala tělocvična, což je pro práci 1. i 2. stupně přínosem.

Prostorové podmínky a materiální vybavení 2. stupně jsou na průměrné, dobré úrovni.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Žáci se pohybují v relativně bezpečném prostředí, vyučující drží dozory. V době inspekce bylo ve škole čisto, teplo a dobré světelné podmínky. Je zajištěn pitný režim. Kromě nápojových automatů je respektováno osobní řešení žáků. Na všech chodbách jsou vodovody. Poněkud rušivě působí důsledné zamykání jednotlivých pater a prostor školy. Je tak však řešeno nebezpečí krádeží a vnikání různých živlů do školy, což se již také stalo.

V některých třídách dochází vlivem navýšení hodinové dotace k porušování vyhlášky o základní škole (1. třídy mají dvakrát 5 vyučovacích hodin, ve 3. C a 4. B je v jednom dni v jednom sledu 6 vyučovacích hodin, přičemž ve 4. B. mají šestou vyučovací hodinu zařazen cizí jazyk. Toto porušení hygieny rozvrhu je řešeno protokolem.

Výzdoba tříd je vysoce funkční, kromě různých pomůcek jsou třídy zaplněny výtvarnými a rukodělnými pracemi žáků. Příjemné a útulné prostředí navozuje příznivou atmosféru a působí pozitivně na rozvoj estetického citění žáků.

Šatny jsou vybudovány na každém patře. Přezouvání tak není z hygienického hlediska řešeno nejvhodněji. Vše je však ošetřeno důkladným a pečlivým úklidem.

Přes řadu pozitiv, vzhledem k porušení hygieny rozvrhu, hodnotí ČŠI psychohygienické podmínky školy pouze jako průměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Vzhledem k náročnosti zajištění jazykové výuky v současných podmínkách hodnotí ČŠI zvláště běžnou výuku a zvláště jazykovou výuku.

a/ Na 1. stupni vyučuje 15 vyučujících a pedagogická a odborná způsobilost je 100%. Na 2. stupni ZŠ vyučuje 13 pedagogů a pedagogická a odborná způsobilost je 92%. Ve školní družině jsou 4 vychovatelky, z nichž jedna nesplňuje předepsanou odbornost.

b/ Na výuce cizích jazyků se podílí 12 vyučujících: 6 jich má aprobaci daného cizího jazyka, 2 mají státní zkoušku, 1 vyučující je po studiu a před státní zkouškou, 1 vyučující studuje, další má rekvalifikaci a poslední má uznávaný kurz pro výuku jazyků na 1. stupni ZŠ.

Personální podmínky hodnotí ČŠI jako nadprůměrné a zajištění výuky cizích jazyků, vzhledem k současným podmínkám, jako maximální možné.

4 Plnění učebních osnov

Vyučující mají pro všechny předměty zpracovány tematické plány. Osnovy jsou ve většině předmětů plněny. K nepřesnostem v dodržování osnov dochází tam, kde se vyučující při zpracování tematických plánů řídil více než osnovami používanou učebnicí (prvouka, matematika, přírodověda). Konkrétně tak bylo ve 2. ročníku v matematice odučeno učivo patřící do ročníku třetího. Letos se mělo podle časových a tematických plánů vyučujících v této praxi pokračovat. Podobné nedostatky jsou i v dalších uvedených předmětech. Zjištění není řešeno protokolem, ale na bázi doporučení, protože se týká hlavně kontrolní práce vedení školy, které se musí v uvedené problematice orientovat a podobné dílčí nedostatky samo včas odchytil. Na 2. stupni je plnění osnov v souladu se zvoleným vyučovacími dokumentem, plní se i laboratorní práce, upozorněno bylo pouze na povinnost zeměpisných cvičení v dosud platných osnovách v 8. a 9. ročníku.

Náplň výuky cizího jazyka pro jednotlivé ročníky na 1. stupni stanovily vyučující na základě zkušeností z předchozích let a po dohodě s vyučujícími 2. stupně. V prvním a druhém ročníku se vyučují dvě hodiny týdně jako nepovinný předmět (škola se řídí stanoviskem MŠMT ČR, které je uvedeno v dopise ze dne 7. 7. 1998 č.j. 21547/97-20 .

Vzhledem ke zjištění na 1. stupni hodnotí ČŠI plnění učebních osnov jako spíše podprůměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Hodnocení hodin vychází z provedených hospitací a je hodnoceno 7-stupňovou hodnotící škálou:

1-vynikající, 2-nadprůměrná, 3-spíše nadprůměrná, 4-průměrná, 5-spíše podprůměrná, 6-podprůměrná, 7-nevyhovující hodina.

Celkem bylo hospitováno v 19 vyučovacích hodinách.

předměty	počet hospitací	1	2	3	4	5	6	7
1. stupeň	8		3	4	1			
2. stupeň	11	2	3	2	4			
celkem	19	2	6	6	5			

Většina hodin se pohybovala v oblasti nad průměrem práce učitele a plně odpovídá pedagogickému zázemí školy.

1. stupeň

Hospitace proběhly v hodinách českého jazyka, prvouky, vlastivědy, přírodovědy, anglického a německého jazyka. Výuku v navštívených třídách zajišťují učitelky

s pedagogickou i odbornou způsobilostí. Všechny vyučovací jednotky měly jasně stanovený obsah, promyšlenou organizaci i stavbu hodin včetně perfektně připravených tabulí. V závěru hodin zbyl obvykle dostatečný prostor pro shrnutí a utřídění poznatků. Z pomůcek byl použit zejména obrazový materiál (prvouka, vlastivěda, přírodověda, cizí jazyky), zpětný projektor (prvouka, přírodověda), radiomagnetofon. Ve všech předmětech se používají učebnice a další učební texty schválené MŠMT ČR, zpravidla z nakladatelství Alter. V navštívených hodinách převládal konzervativní styl práce, nejčastěji používanou formou práce byly ve všech navštívených hodinách frontální činnosti. Vhodně je využíváno pochvaly, vztahy mezi učiteli a žáky jsou pozitivní. Dostatek času je věnováno opakování, procvičování a upevňování probíraného učiva. Ve vyšších ročnících se učí žáci pracovat s knihou i dalšími texty, dokáží vyhledávat sami potřebné informace. Většina žáků se rychle soustřeďuje a orientuje na splnění úkolů, má dobré jazykové dovednosti. Pokud dostali žáci prostor pro uplatnění vlastní aktivity, pracovali s chutí a maximálním nasazením, výsledky jejich práce byly většinou nadprůměrné. Je proto chybou, že vyučující nevyužívají veškerý intelektový potenciál žáků, neumožňují jim, aby na vyučovacím procesu více participovali a k novým poznatkům častěji dospívali cestou samostatného uvažování, pozorování a srovnávání, zvláště v prvouce, vlastivědě a přírodovědě. Zařazování různých forem týmové práce, aktivní podíl na řešení společného úkolu může přispět k odstranění rysů nezdravé soutěživosti a individualismu. Soustavnou pozornost je potřeba věnovat zařazování oddechových chvil, dodržování zásad psychohygieny, v nižších třídách také správnému držení psacího náčiní. Sešity i další písemnosti jsou pravidelně kontrolovány, jejich úpravě je věnována systematická péče.

Z hlediska volby forem a metod práce byly odlišně vedeny hodiny cizích jazyků. Pozornost vyučujících se v počáteční fázi soustřeďuje na osvojení zvukové podoby příslušného jazyka, vyučovací metody jsou založeny především na pozorování a poslechu, vzájemné komunikaci mezi učitelkou a žáky. V průběhu celé hodiny vyučující rozvíjely přístupnou formou představivost dětí, podněcovaly jejich aktivitu, zařazovaly vhodně odpočinkové činnosti. Žáci pracovali s elánem, jejich aktivita a pozornost byla po celou dobu vysoká, vztah k cizímu jazyku pozitivní.

Celkově jsou personální podmínky a kvalita vyučování na 1. stupni hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

2. stupeň

Český jazyk

Předmět vyučuje na škole pět vyučujících, všechny jsou odborně i pedagogicky způsobilé. Kabinet českého jazyka je dobře zásoben pomůckami, odbornou literaturou i jazykovými příručkami, jejich širšímu využití celou třídou brání omezený počet výtisků. Základní jazykové příručky (např. Pravidla českého pravopisu) mají žáci zpravidla vlastní.

Vybavení učebnicemi je dobré, někde mohou vyučující používat ve třídě i více titulů. Některé materiály (Pravidla, přehledy učiva atp. si zakoupili sami žáci). Doplňuje se audiotéka, schází obrazový materiál pro výuku literární výchovy.

Většina navštívených hodin byla velmi dobře připravena a promyšlena z hlediska činnosti učitele i z hlediska činnosti žáka. Hodiny gramatiky měly tempo a spád, střídala se společná práce, práce ve dvojicích, soutěž, samostatná práce, v jedné třídě se uplatnil diferencovaný přístup. Žáci průběžně používali jazykové příručky a dokázali se v nich rychle a pohotově orientovat. V hodinách literární výchovy jsou žáci vedeni ke kultivovanému projevu, učí se s porozuměním číst, orientovat se v textu. Ve vyšších

ročnících dokáží o přečteném diskutovat, zaujímat vlastní postoje, hodnotit. V jedné z navštívených hodin byli žáci citlivě vedeni k vytváření správné hierarchie hodnot, k odsouzení brutality a násilí. Vhodně zde byly uplatněny regionální prvky. Příznivá skladba žáků umožňuje vyučujícím uplatňovat náročný přístup a jít nad rámec osnov. Hodiny hodnocené jako vynikající a nadprůměrné byly vysoce efektivní a vyznačovaly se pracovním zaujetím a aktivitou žáků.

Soustavná pozornost je věnována kvalitě písemného projevu. Žáci jsou důsledně vedeni k práci s vlastní chybou, funguje zpětná vazba. Velmi dobrá je většinou i stylistická úroveň kontrolních slohových prací.

V hodinách, ve kterých byly hospitovány pouze jednotlivé hodiny dalších vyučovacích předmětů (Aj, Př, Z, Ov, M, PČ), probíhala převážně frontální práce se žáky, s průměrným až nadprůměrným nasazením vyučujících. V jedné hodině byl výkon vyučující podprůměrný a celkově hodině napomohli sami žáci svými výkony.

Zmíněna již byla absence učebnic v jedné hodině matematiky. Zvolený způsob práce spočívající v diktátu příkladů pak nedopovídal věku žáků ani orientaci v problematice a vůbec neodpovídal práci s vybranými žáky, kteří na této škole jsou.

Celkově hodnotí ČŠI podmínky a kvalitu výuky českého jazyka jako nadprůměrné. V dalších hospitovaných předmětech lze hodnotit celkovou kvalitu vyučování jako spíše nadprůměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování (např. rozvoje osobnosti, utváření všeobecné kulturnosti, osobnostních kompetencí, hodnotových orientací a postojů)

U žáků se projevuje odpovědnost, samostatnost, ctižádostivost. Dokáží bez zábran komunikovat, vyjádřit svůj názor. Jsou vedeni k dodržování pravidel mezilidských vztahů. Kulturní prostředí tříd má vliv na formování estetického citění žáků a na šetrné zacházení se společným majetkem. Na 2. stupni je vítaná samostatnost žáků a namísto je i zdravá soutěživost. ČŠI upozorňuje na nedostatek školního řádu, ve kterém chybí práva žáků. Žákovské knížky dostatečně informují o výsledcích práce žáků. Nedostatečná frekvence známek se objevuje pouze v některých konkrétních výchovách i přesto, že vyučující hodnotí a vedou přehled klasifikace.

Výsledky vyučování hodnotí ČŠI jako nadprůměrné, pro žáky přínosné.

7 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství je prováděno neodborně, je však svěřeno zkušené vyučující, která má mezi žáky i pedagogickým sborem potřebnou důvěru a v problematice se dobře orientuje. Vzhledem k výběrové škole a budoucnosti žáků převažuje orientace na profesionální orientaci. Ostatně úspěšnost vycházejících žáků na středních školách byla v minulém roce již v 1. kole sto procentní. Škola se snažila integrovat žákyni se zrakovým postižením. Toto si však nakonec nepřáli rodiče žákyně. Záškoláctví je hlídáno a zatím není problémem. Škola si uvědomuje nebezpečí obklopující současnou mládež, v tomto případě mládež nadanou, samostatnou, z rodin většinou bezproblémových, finančně relativně zabezpečených, avšak časově zaneprázdněných. Škola takto sleduje 2 žákyně, které mají problémy s drogou a jsou v péči centra zabývajících se touto problematikou.

Práci výchovné poradkyně a zajištění výchovného poradenství hodnotí ČŠI jako nadprůměrné.

8 Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy

Vlastní jídelnu škola nemá. Jídelna v těsném sousedství je samostatným právním subjektem a poskytuje škole služby stravování. Učitelé zde drží po dobu stravování žáků, v souladu s pracovním řádem, dozory.

Součástí školy je školní družina. V současné době je umístěna v provizorních prostorách. Má čtyři oddělení a pracují zde na necelé čtyři úvazky 4 vychovatelky. Ráno poskytuje školní družina péči převážně dojíždějícím žákům a odpoledně se věnuje i dalším. Převažují odpočinkové a herní aktivity. Je vedena předepsaná dokumentace ŠD. Během jednoho roku se má družina přestěhovat do pavilonu v prostorách školy, který je zatím v pronájmu. Potom by měly být podmínky pro práci školní družiny dokonalejší.

Současné podmínky pro práci a činnost školní družiny hodnotí ČŠI jako spíše průměrné.

ZÁVĚRY

Podmínky a průběh výchovně vzdělávací práce hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrné.

Pozitiva

- estetické prostředí školy, nápaditá a funkční výzdoba tříd 1. stupně
- zodpovědný přístup vyučujících k výchovně vzdělávacímu procesu
- příznivá atmosféra ve třídách
- aktivita žáků, samostatnost
- dobrá úroveň výuky českého jazyka
- nadprůměrné výsledky vyučování a úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy

Negativa

- Nedostatky zjištěné v plnění osnov na 1. stupni
- Porušení psychohygieny rozvrhu

Doporučení

- přijmout opatření k protokolu z kontroly
- věnovat soustavnou péči psychohygieně psaní a grafomotorice
- projednat na schůzkách metodických orgánů tematické plány s důrazem na plnění osnov
- zařazovat do výuky progresivní metody a formy práce - využívat intelektový potenciál žáků
- zefektivnit kontrolní činnost vedení školy

